

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0215U007003

Державний реєстраційний номер: 0111U000086

Відкрита

Дата реєстрації: 26-01-2015

1. Етапи виконання

Номер етапу: 2

Назва етапу: Дослідження закономірностей онтогенезу. Особливості процесу пренатального і післянатального періодів онтогенезу у хребетних з непрямим та прямим типом розвитку, з коротким і довгим періодами пренатального онтогенезу. Становлення біомеханічних властивостей органів в онто-, філогенезі.

Початок етапу: 01-2012

Закінчення етапу: 12-2014

Вид звітнього документа: Проміжний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена

Код ЄДРПОУ/ІПН: 05416975

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Адреса: 01601, МСП, м. Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 15

Телефон: 235-10-70

Телефон: 234-15-69

E-mail: iz@izan.kiev.ua

WWW: www.izan.kiev.ua

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Національна Академія наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 00019270

Адреса: 01650, МСП, м.Київ, вул. Володимирська 54

Підпорядкованість: Кабінет міністрів

Телефон: 239-65-08

E-mail: prez@nas.gov.ua

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 6541030

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 824 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Різноманіття життєвих форм хребетних: еволюційно-морфологічний, онтогенетичний та функціонально-адаптивний аспекти дослідження

Назва роботи (англ)

Diversity of life forms of vertebrates: an evolutionary-morphological, ontogenetic and functional-adaptive aspects of research

Реферат (укр)

Мета запланованої роботи - напрацювання матеріалів, які зробили б суттєвий внесок в створення загальної концепції утворення та збереження біорізноманіття; теорії мінливості та онтогенезу. Загальнобіологічне значення явища біорізноманіття не викликає сумніву, як і те, що дослідження його потрібно проводити на всіх рівнях організації живого та в різних аспектах. У межах такої загальнобіологічної проблематики морфологічне різноманіття (в даному випадку хребетних) розглядалось як складова біорізноманіття життєвих форм в цілому. Об'єктами дослідження стали представники чотирьох класів хребетних тварин (ссавці, птахи, плазуни, амфібії). Застосовано методи, традиційні для еволюційно-морфологічних та ембріологічних досліджень. Для кількісного опису та аналізу матеріалів залучено одно- та багатовимірні статистичні методи.

Реферат (англ)

The purpose of the work which was planned is work with materials which would do a substantial contribution into creation of general conception of formation and reservation of biodiversity; theories of changeability and ontogenesis. The biological value of the phenomenon of biodiversity does not cause a doubt, as well as that research him have to conducted at all levels of organization of living and in different aspects. Within of such biological problem a morphological variety (in this case vertebrates) was examined as a constituent of biodiversity of life forms in general. The objects of research have become the representatives of four classes of vertebrates (mammals, birds, reptiles, amphibians). Methods, traditional for evolutionary-morphological and embryological researches were used. For quantitative description and analysis of materials one- and multidimensional statistical methods were involved.

Індекс УДК: 59, 595.132:577.21

Коди тематичних рубрик НТІ: 34.33

6. Науково-технічна продукція (НТП)

7. Бібліографічний опис

За звітний період опубліковано: 2 монографії, 43 наукових статей, 31 теза Ковалёва И. М. Морфофункциональные особенности летательной перепонки рукокрылых (Chiroptera) в связи с эволюцией отряда // Вестник зоологии. - 2013. - Отд. вып. № 27. - 2013. - 88 с. Богданович И.А. Аппарат наземной локомоции птиц в происхождении и становлении класса (Lambert Academic Publishing), 2012, №66594, ISBN: 978 - 3 - 659 - 24560 -2, - 149с. (7 др. арк.). Богданович И. О. "Миология тазовой конечности нанду" / И. О. Богданович // Орнитология.- 2013. - 38. - С. 5 -15. Брошко Е. О. Некоторые структурно-биомеханические особенности длинных костей конечностей пресмыкающихся и млекопитающих / Е. О. Брошко // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия "Биология. Химия". - 2014. - Т. 27 (66), № 1. - С. 12-23. Брошко Е. О. Особенности структурно-биомеханических параметров длинных костей конечностей некоторых представителей подотряда Lacertilia / Е. О. Брошко, М. Ф. Ковтун // Біологія та валеологія. Збірник наукових

праць. - Харків, 2013. - Вип. 15. - С. 13-22. Брошко Є. О. Морфологічні та біомеханічні особливості організації скелету кінцівок деяких наземних хребетних з різним типом локомоції і орієнтації кінцівок / Є. О. Брошко, М. Ф. Ковтун // Вісник Черкаського університету. Серія "Біологічні науки". - Черкаси, 2014. - №2 (295). - С.23-31. Ковалёва И. М. Ключевые морфофункциональные преобразования в эволюции рукокрылых (Mammalia, Chiroptera) / И. М. Ковалёва // Онтогенез. - Москва, 2014. - № 6. - С. 392-405. - Англійською мовою: Kovalyeva I. M. Key Morphofunctional Transformations in the Evolution of Chiropterans (Mammalia, Chiroptera) / I. M. Kovalyeva // Russian Journal of Developmental Biology. - 2014. - V. 45. - No 6. - P. 324-336. Степанюк Я. В. Морфогенез сенсорного епітелію ящірки прудкої, *Lacerta agilis* (Reptilia, Squamata) / Я. В. Степанюк, О. М. Яригін, О. В. Титюк // Науковий вісник МДУ ім. В. О. Сухомлинського: Біологічні науки, 2014. - Вип. 6.3 (113). - С. 102-106. Bogdanovich I. O. "Morphoecological peculiarities of pelvis in several genera of rails with some notes on systematic position of the coot, *Fulica atra* (Rallidae, Gruiformes)" / I. O. Bogdanovich // Vestnik zoologii. - 2014. - Vol. 48, No. 3. - P. 249-254. Broshko Ye. O. Variability of structural and biomechanical parameters of *Pelophylax esculentus* (Amphibia, Anura) limb bones / Ye. O. Broshko // Vestnik Zoologii. - 2014. - Vol. 48, No. 3. - P. 239-248. Gol'din P. 'Antlers inside': Are the skull structures of beaked whales (Cetacea: Ziphiidae) used for echoic imaging and visual display? / P. Gol'din // Biological Journal of the Linnean Society. - 2014. - Vol. 113. - P. 510-515. Lyons E. T. Profiles of strongyle EPG values for Thoroughbred mares on 14 farms in Kentucky (2012-2013) / E. T. Lyons, S. C. Tolliver, T. A. Kuzmina, I. I. Dzeverin, M. K. Nielsen, K. J. McDowell // Veterinary Parasitology. - 2014. - Vol. 205. - P. 646-652. Богданович І. О. Мінливість пропорцій скелетних елементів апарату наземної локомоції птахів // Науковий вісник НУБіП України. - 2013. - 188, ч. 1. - с. 57-61. Брошко Є. О. Структурні та біомеханічні особливості великогомілкової кістки деяких наземних хребетних // Науковий вісник НУБіП України, 2013. - Вип. 188, Ч. 1. - С. 72-79. Вишнякова К. А., Савенко О. В., Олейников Е. П., Гладилина Е. В., Горохова В. Р., Гольдин П. Е. Смещение сроков весенней миграции морских свиной (*Phocoena phocoena relicta*) в Керченском проливе и северо-восточной части Чёрного моря в 2011-2012 годах // Труды ЮгНИРО. Том 51. Основные результаты комплексных исследований в Азово-Черноморском бассейне и Мировом океане. - Керчь: ЮгНИРО, 2013. С. 32 - 35. Дзеверін І. І. Генетичні основи появи нових структур в еволюції хребетних // Біологічні студії. 2013. Т. 7. № 2. С. 207-216. Дзеверін І. І., Лашкова О. І. Темпи дивергенції краніометричних ознак лісових мишей (*Sylvemus*, Muridae, Rodentia) фауни України // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Біологія. 2012. Випуск 32. С. 131-134. Жукова Н. Ф., Коробова В. М. Критические периоды в развитии пищеварительной системы у личинок представителей отряда Anura // Сборник материалов международной конференции: Любимцевские чтения - 2013. Современные проблемы эволюции и экологии. - Ульяновск УлГПУ, 2013. - С.314-322. Кармышев Ю. В., Ярыгин А. Н. Репродуктивные особенности некоторых настоящих ящериц (Lacertidae) Украины. Биологический вестник Мелитопольского государственного педагогического университета имени Богдана Хмельницкого. 2013. - 1. - С.59-64. Ковалёва И. М. Интегративный подход к проблеме происхождения рукокрылых (Chiroptera) // Научный диалог. - Екатеринбург, 2013. - Вып. № 3(15). - С.57-74. Ковалёва И. М. Морфогенез органов гемореспираторного комплекса в эмбриональном периоде развития амфибий // Наукові праці ПФ НУБіП України "КАТУ". - Вип. 148. - Симферополь, 2012. - С.144-150. Ковальова І. М., Тараборкін Л. А. Особливості біомеханіки дихання у рукокрилих (Mammalia, Chiroptera) під час польоту та АНОП // Вісник НУБіП України. - Київ, 2013. - Вип.188. - Ч.1. - С.182-188. Ковтун М. Ф., Закревська І. П. Природа та назва новоописаних судин хвоста напівводних гризунів // Науковий вісник НУБіП. Серія "Ветеринарна медицина, якість і безпека продукції тваринництва". - К.: ВЦ НУБіП України, 2013. - Вип. 188, Ч.1.- С.188-191. Кукушкин О. В., Кармышев Ю. В., Ярыгин А. Н., Шарыгин С. А. О состоянии изученности репродуктивной биологии желтопузика (Reptilia, Sauria, Anguidae) в Крыму. Самарская Лука: проблемы региональной и глобальной экологии. 2013.-т. 22 (2). - С.114-125 Кукушкин О. В., Ярыгин А. Н. Репродуктивная биология желтопузика (Reptilia, Sauria, Anguidae) на северном пределе ареала в Крыму: первые результаты и сложности в изучении. Материалы XV международной научной конференции "Биологическое разнообразие Кавказа и юга России", (г. Махачкала, 5-6 ноября 2013 г.).- Махачкала -2013. - С.151-153. Степанюк Я. В., Ковтун М. Ф., Поручинський А. І., Довгалюк Т. Я. Розвиток вомероназальних залоз та залоз Боумена жаби озерної (*Pelophylax ridibundus*) // Таврический медико-биологический вестник. - 2013. - Т. 16. - Vol. 16. - № 1, Ч. 1 (61). - С. 235-237. Шатковська О. В. Динаміка зміни маси тіла і розмірів кінцівок грака в різні періоди онтогенезу // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 20: Біологія. -К.:Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012, Вип. 4.- С.82-88. Шатковська О. В. Формування гіпотарзуса в ембріогенезі птахів різних адаптивних груп // Науковий вісник НУБіП. Серія "Ветеринарна медицина, якість і безпека продукції тваринництва". - К.: ВЦ НУБіП України, 2013. - Вип. 188, Ч.2.- С.229-232. Ghazali M., Dzeverin I. Correlations between hardness of food and craniodental traits in nine *Myotis* species (Chiroptera, Vespertilionidae) // Vestnik zoologii. 2013. V. 47. No. 1. P. 73-82 (print version), e-67 - e-76 (online version). Kovtun M. F. Ontogenesis: A Phenomenon and a Process (On the Problem of the Evolution of Ontogenesis) // Вестник зоологии. 2013. Т. 47. № 3. С. 195-204. Stepanyuk Ya. V., Kovtun M. F. Morphogenesis of Vomeronasal Organ of *Pelophylax ridibundus* (Amphibia, Anura) // Вестник зоологии. 2013. Т. 47. № 4. С. 357-363. Ковалёва И.М. Морфогенез кожи летательных перепонок рукокрылых (Chiroptera; Vespertilionidae, Rhinolophidae) // Вісник морфології. - Вінниця, 2012. - Т. 18. - № 1. - С. (0,5 д.а.) Ковальова І.М. Особливості умов ембріонального розвитку рукокрилих (Chiroptera) та їхні можливі еволюційні наслідки // Наук. вісник

ЛНУВМБТ ім. С.З.Гжицького. Сер. Біол. Науки. - Львів, 212. - Т.14. - № 2(52). - Ч. 2. - С.54-60. (0,5 д.а.) Ковальова І.М., Тараборкін Л.А. Морфоекологічні особливості будови діафрагми кажанів (Chiroptera; Vespertilionidae, Rhinolophidae) // Доповіді НАН України. - К., 2012. - № 8. - С.131-135. (0,5 д.а.) Ковалёва И.М., Тараборкин Л.А. Морфометричний аналіз будови діафрагми кажанів (Chiroptera) // Вісник НУБіП. - Київ, 2012. - Вип.172. - Ч.1. - 273 с. - С.64-69. (0,5 д.а.) Шатковська О.В. Філогенія хордових // Навчально-методичний комплекс фахової підготовки магістрів: збірник типових навчальних програм для спеціальності 8.04010201 "Біологія". - К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. - С. 16-21. (0,5 др. арк.) Шатковская О.В., Закревская И.П. Рост конечностей в онтогенезе некоторых врановых // X Международная конференция "Врановые птицы в антропогенных и естественных ландшафтах Северной Евразии" Москва-Казань: изд-во ООО "Олитекс". 2012. - С. 277-280. (0,3 др.арк.) Ковтун М.Ф. Степанюк Я.В., Морфогенез периферичного відділу нюхового аналізатора жаби озерної, *Pelophylax ridibundus* (Amphibia, Anura) // Vestnik zoologii, 2012. - 46 (5): 453-460. (0,3др.арк.) Степанюк Я.В., Ярыгин А.Н. Морфогенез обонятельного анализатора озерной лягушки (*Pelophylax ridibundus*) // Вопросы герпетологии. Материалы V Съезда герпетологического общества А. М. Никольского, 25-28 сентября 2012 г. Минск, Беларусь, 2012. - С. 300-304.. (0,3др.арк.) Степанюк Я.В. Особливості розвитку вомероназального органа жаби озерної (*Pelophylax ridibundus*) // VII Міжнародної наукової конференції молодих науковців "Біологія: від молекули до біосфери" (Харків, 20 - 23 листопада 2012 року). - С. 275-276. (0,1др.арк.) Мотузюк О.П., Ноздренко Д.М., Заводовський Д.О., Степанюк Я.В. та інші. Ультраструктурні зміни міофібрил у людини при ішемічній контрактурі // Науковий вісник Волинського національного університету. - Луцьк. - 2012. - №. 2 (227). - С. 89-92. (0,1др.арк.) Студентська олімпіада з біології: метод. рек. до організації та проведення / уклад.: І.Я. Коцан, А.І. Поручинський, Я. В. Степанюк [та ін.]. - Луцьк: Вол. нац. університет ім. Лесі Українки, 2012. - 44 с. (1,8др.арк.) Шевердюкова А. В. Развитие этмоидного отдела хрящевого черепа в эмбриогенезе ужа обыкновенного, *Natrix natrix* (Ophidia, Colubridae) / А. В. Шевердюкова // Вестник зоологии. - 2012. - Т. 46, №3. - С. 247 - 257. (0,5 др. арк.) Шевердюкова А. В. Закладка и развитие базовых структур в эмбриогенезе хрящевого черепа ужа обыкновенного (*Natrix natrix*) / А. В. Шевердюкова // Вопросы герпетологии: материалы Пятого съезда Герпетологического общества им. А. М. Никольского (25-28 сентября 2012 г., г. Минск) - Минск, 2012. - С. 354-356. (0,1 др.арк.) Sheverdyukova H. V. Polar cartilages and formation of crista sellaris in grass snake's chondrocranium *Natrix natrix* (Opidia, Colubridae) at the early stages of embryogenesis / H. V. Sheverdyukova // Вестник зоологии. - 2012. - Т. 46, №5. - С. 461 - 468. (0, 3 др.арк.) Вишнякова К. А. Изменчивость размеров черепа морских свинок (*Phocoena phocoena relicta*) в Азовском и Черном морях / К. А. Вишнякова, П. Е. Гольдин // Тези доповідей Конференції молодих дослідників-зоологів - 2014 (м. Київ, Інститут зоології НАН України, 14 листопада 2014 р.). - Київ, 2014. - (Зоологічний кур'єр, № 8.) - <http://izan.kiev.ua/rmd/KMDZ14-abstr.pdf> - С. 6. Жукова Н. Ф. Ценогенезы и их значение в адаптивной эволюции Cetacea / Н. Ф. Жукова, О. В. Нечаева // Современные проблемы биологической эволюции: материалы II Международной конференции. 11-14 марта 2014, г. Москва. - М.: ГДМ, 2014. - С. 243-247. Ковалёва И. М. Морфологические особенности летательной перепонки *Cynocephalus variegatus* (Dermoptera) в эмбриогенезе / И. М. Ковалёва, М. Тиунов, Л. А. Тараборкин, С. Ю. Леденев, Е. С. Леденева // Современные проблемы зоологии и паразитологии / Сб. статей. - Воронеж, 2014. - С. 70-72. Савенко О. В. Пространственно-временные характеристики сезонных миграций морской свиньи (*Phocoena phocoena relicta*) в Керченском проливе / О. В. Савенко, К. А. Вишнякова, Е. В. Гладилина, М. А. Гхазали, А. П. Биатов // VIII Международная Конференция "Морские млекопитающие Голарктики". Санкт-Петербург, 22-27 сентября 2014. Сборник тезисов. РОО "Совет по морским млекопитающим", 2014. С. 55. Савенко О. В. Морские млекопитающие островов Каменные Ловушки (Курильские острова) и прилегающей акватории / О. В. Савенко, Т. С. Шулежко, А. В. Алтухов, В. Н. Бурканов // VIII Международная Конференция "Морские млекопитающие Голарктики". Санкт-Петербург, 22-27 сентября 2014. Сборник тезисов. РОО "Совет по морским млекопитающим", 2014. С. 55-56. Савенко О. В. Птицы-комменсалы лежбища ушастых тюленей (*Otariidae*) скалы Долгая (скалы Каменные Ловушки, Курильские острова) / О. В. Савенко, В. Н. Бурканов // Тези доповідей Конференції молодих дослідників-зоологів - 2014 (м. Київ, Інститут зоології НАН України, 14 листопада 2014 р.). - Київ, 2014. - (Зоологічний кур'єр, № 8.) - <http://izan.kiev.ua/rmd/KMDZ14-abstr.pdf> - С. 21. Степанюк Я. Развитие нюхового анализатора тритона звичайного, *Triturus vulgaris* (Amphibia, Anura) / Я. Степанюк // XVIII Міжнародний медичний конгрес студентів і молодих вчених. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2014. - С. 290. Степанюк Я. В. Развитие нюхового анализатора ящірки прудкої *Lacerta agilis* (Reptilia, Squamata) / Я. В. Степанюк // Фестиваль науки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки: програма. - Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - С. 39. Степанюк Я. В. Особливості закладки нюхових мішків у ящірки прудкої, *Lacerta agilis* (Reptilia, Squamata) / Степанюк Я. В., Яригін О. М., Грубий В. І. // Біологічні дослідження - 2014: Збірник наукових праць V Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених та студентів. - Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. - С. 202-203. Степанюк Я. В. Особливості закладки вомероназального органа у ящірки прудкої, *Lacerta agilis* (Reptilia, Squamata) / Я. В. Степанюк, О. М. Яригін, О. В. Титюк // Біологічні дослідження - 2014: Збірник наукових праць V Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених та студентів. - Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. - С. 202-203. Шатковская О. В. Пропорции скелета конечностей птиц разных адаптивных групп и их реализация в онтогенезе / Шатковская О. В. // Современные проблемы биологической эволюции: материалы II Международной конференции. 11-14 марта 2014, г.

Москва.- М., 2014 г. - С. 263-265. Шевердюкова А. В. Особенности формирования некоторых покровных костей черепа обыкновенного ужа, *Natrix natrix* (Ophidia, Colubridae) / А. В. Шевердюкова // Современная герпетология: проблемы и пути их решения. Статьи по материалам докладов Первой международной молодежной конференции герпетологов России и сопредельных стран (Санкт-Петербург, Россия, 25-27 ноября 2013 г.) / Зоологический институт РАН. СПб., 2013. - С. 163-166. Яригін О. М. Формування хрящових носових капсул в ящірки прудкої, *Lacerta agilis* (Reptilia, Squamata) / О. М. Яригін, Я. В. Степанюк // Сучасна наука: теорія і практика: Матеріали V всеукраїнської науково-практичної заочної конференції "Сучасна наука: теорія і практика" (м. Київ, 27-28 червня 2014 р.) / Партнерство "Нова освіта" - Київ: 2014. - С. 8-9. Gol'din P. 2014. New records of true seals *Cryptophoca* (Carnivora, Phocidae) from the Late Miocene of Moldova / Pavel Gol'din, Theodor Obad? // International Zoological Congress of "Grigore Antipa" Museum: Book of abstracts. - "Grigore Antipa" National Museum of Natural History, Bucharest, Romania, 2014. - P. 151-152. Savenko O. Fish, temperature, visual and acoustic monitoring: discovering seasonal migration patterns of harbor porpoises in the Sea of Azov / O. Savenko, K. Vishnyakova, E. Gladilina, P. Gol'din // 20th Biennial Conference on the Biology of Marine Mammals 2013 Dunedin, New Zealand, 9-13 December: Abstracts. - Dunedin: Otago University, 2013. - P. 188. Sheverdyukova H. Variability in the development of some skull bones in Grass snake / Hanna Sheverdyukova // International Zoological Congress of "Grigore Antipa" Museum: Book of abstracts. - "Grigore Antipa" National Museum of Natural History, Bucharest, Romania, 2014. - P. 144. Брошко Є. О. Внутрішньовидова алометрія параметрів морфометричних і біомеханічних характеристик стегнової кістки жаби озерної (*Pelophylax ridibundus*) та бурозубки звичайної (*Sorex araneus*) // Молодь і поступ біології: збірник тез IX Міжнародної наукової конференції студентів і аспірантів (16 - 19 квітня 2013 року, м. Львів). - Львів, 2013. - С. 241-242. Брошко Є. О. Внутрішньовидова мінливість структурних і механічних характеристик довгих кісток кінцівок бурозубки звичайної (*Sorex araneus*) // Тези доповідей Конференції молодих дослідників-зоологів - 2013 (м. Київ, Інститут зоології НАН України, 22.04 2013 р.). - Київ, 2013. - (Зоологічний кур'єр, № 7.) - С. 2-3. Голубчик Ф. В. Особливості ембріогенезу черепа руського осетра (*Acipenser guldenstaedtii*) // Збірник тез IX Міжнародної наукової конференції студентів та аспірантів "Молодь і поступ біології" (16-18 квітня 2013 року, м. Львів). - Львів, 2013. - С. 244 -245. Голубчик Ф. В. Заключительные этапы формирования элементов хрящевого черепа на 45 стадии у русского осетра (*Acipenser guldenstaedtii*) // Тези доповідей Конференції молодих дослідників-зоологів - 2013 (м. Київ, Інститут зоології НАН України, 22.04 2013 р.). - Київ, 2013. - (Зоологічний кур'єр, № 7.) - С. 4-5. Дзеверин И. И. Эффективное противодействие лженауке: при каких условиях оно возможно? // Лженаука в современном мире: Сборник материалов международной научно-практической конференции, посвященной памяти академика Э. П. Круглякова, проходившей в Санкт-Петербургском государственном университете 21-22 июня 2013 г. / редкол.: С. В. Тихонова (отв. ред.) и др. СПб.: Изд-во ВВМ. 2013. С. 88-89. Ковалёва И. М., Тараборкин Л. А. Эволюционная роль абиотических факторов на примере морфологии автоподия позвоночных // Материалы V межд. научно-практич. конф. "Сохранение разнообразия животных и охотничье хозяйство России". - М., 2013. - С.34-36. Ковалёва И. М., Тараборкин Л. А. Эволюционный стазис и видовое разнообразие рукокрылых // Материалы V межд. научной конф. "Чтения памяти проф. И.И. Барабаш-Никифорова". Современные проблемы зоологии и паразитологии. - Воронеж: Издат. полиграф. центр ВГУ, 2013. - С.80-82. Савенко О. В. Миграционное поведение морской свиньи (*Phocoena phocoena*) в Керченском проливе // Тези доповідей Конференції молодих дослідників-зоологів - 2013 (м. Київ, Інститут зоології НАН України, 22.04 2013 р.). - Київ, 2013. - (Зоологічний кур'єр, № 7.) - С. 18. Савенко О. В. Социальные взаимодействия сивучей в неонатальный период в условиях поливидового репродуктивного лежбища // Зоология. Материалы Всеукраинской XLII научной конференции профессорско-преподавательского состава, аспирантов и студентов Таврического национального университета имени В. И. Вернадского, секция "Зоология" (Симферополь, 26 апреля 2013 г.). - Симферополь, 2013. - С. 24-25. Шевердюкова А. В. Формирование *crista sellaris* в хрящевом черепе ужа обыкновенного, *Natrix natrix* (Colubridae) // "Экология, эволюция и систематика": Материалы Международной научно-практической конференции. - Рязань: НП "Голос губернии", 2012. - С. 393-394. Dolgova E., Sidorenko M., Burdin A., Savenko O. Sighting of a North Pacific right Whale (*Eubalaena japonica*) in the Piltun Bay area (Northeast Sakhalin) in 2012 // 27th Conference of the European Cetacean Society. Set?bal, Portugal 2013: Interdisciplinary approaches in the study of marine mammals (8th - 10th April, Set?bal, Portugal). Abstract book. - European Cetacean Society, 2013. - P. 155. Sheverdyukova H. V. Complex origin of some bones in the grass snake *Natrix natrix* skull embryogenesis // Program and abstracts of 17th European Congress of Herpetology (22-27 August 2013, Veszprem, Hungary), - P. 289. Yaryhin O, Klembara J. Development of the basiptyergoid process in Lacertid lizards. Anatomical Record. Special Feature. Program & Abstracts of the 10th International Congress of Vertebrate Morphology, Barcelona 2013. V.296.- p.251 Sheverdyukova H. The Formation of the Ethmoidal Region's Structures of the Chondrocranium in Grass Snake's *Natrix natrix* (Ophidia, Colubridae) Embryogenesis / H. Sheverdyukova // Збірник тез VIII Міжнародної наукової конференції студентів і аспірантів "Молодь і поступ біології" (3-6 квітня 2012 року, м. Львів). - Львів, 2012. - С. 204- 205.(0,1 др. арк.) Шевердюкова А. В. Ранние стадии эмбриогенеза черепа ужа обыкновенного *Natrix natrix* (Ophidia, Colubridae), неописанные ранее структуры и их предполагаемая природа Тезисы докладов XIX Международной конференции студентов, аспирантов и молодых ученых "Ломоносов-2012": секция "Биология" (9-13 апреля 2012 г., г. Москва). - Москва, 2012. - С. 20. (0,1 др. арк.)

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 92

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Богданович Ігор Олександрович

Дзеверін Ігор Ігорович

Жукова Наталія Федорівна

Закревська Ірина Павлівна

Ковальова Ірина Михайлівна

Ковтун Михайло Фотійович

Степанюк Ярослав Васильович

Шатковська Оксана Веніамінівна

Шевердюкова Ганна Володимирівна

Яригін Олександр Миколайович

Гхазалі Марія Ахметівна

Керівник організації:

Акімов Ігор Андрійович (д. б. н., професор)

Керівники роботи:

Ковтун Михайло Фотійович, Дзеверін Ігор Ігорович

Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ

Юрченко Т.А.